

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

SZAKIRODALOM

BULGÁRIA ÉS MAGYARORSZÁG TERMELŐSZÖVETKEZETEI

(Agrárgazdasági Kutató Intézet füzetel. 1971. 12.
sz. Budapest, 1971.)

Egy — a termelőszövetkezeti mozgalom és a termelőszövetkezeti gazdálkodás fejlődésével foglalkozó olvasó számára — rendkívül értékes és figyelemre méltó alkotást vesz kezébe az, aki ehhez a műhöz hozzájut. Itt kell mindjárt megjegyeznünk, hogy e korlátozott példányszámban és szerény külsővel, de igényes nyomdai és kiadói gondozásban megjelent munka megérdemelné a könyv alakban való megjelenést úgy, ahogy azt bolgár barátaink is tették.

Megérdemelné nemcsak azért, mert erre a bolgár Agrárgazdasági és Mezőgazdasági Szervezési Tudományos Kutató Intézet és a magyar Agrárgazdasági Kutató Intézet közötti tudományos és műszaki együttműködési szerződés is utal, hanem azért is, mert neves tudósokból álló szerzőgárdája olyan sokoldalúan és mégis olyan lényegre látóan tárgyalja a termelőszövetkezeti mozgalom és gazdálkodás kérdéseit, hogy nemcsak a visszatekintésben ad új támpontokat a megítéléshez, hanem az előregondolkodást is segíti hasznos következtetésekkel, sőt, módszerekkel is.

Az alkotók tekintélyes névsorából elég itt csak *Erdei Ferenc* akadémikusnak, a magyar agrárpolitika, a munkásparaszti szövetség és a magyar termelőszövetkezeti mozgalom nagy tudású és elhivatott gondolkodójának, *Atanasz Ganev*, egyetemi tanárnak, a több mint 70 éves múltra visszatekintő bolgár

szövetkezeti mozgalom elismert kutatójának, *Szemes Lajos* kandidátusnak, a magyar termelőszövetkezetek élete és üzemgazdasági kutatásai immár két évtizedes gyakorlattal rendelkező szakértőjének a nevét megemlíteni ahhoz, hogy felfokozott várakozással, de a csalódás előérzete nélkül vehessük kézbe e kiadványt.

A 182 oldalas, több mint 50 táblázatos mellékletet tartalmazó tanulmány, mint azt az előszóban *Márton János*, a füzetet kiadó Agrárgazdasági Kutató Intézet igazgatója leszögezi „...a bolgár és a magyar termelőszövetkezeti mozgalom tapasztalatait bocsátja rövid összefoglalásban az olvasó rendelkezésére és... megemlékezik azokról a termelőszövetkezetekről, amelyek Bulgáriában a magyar, Magyarországon a bolgár barátságot munkásságukban, sőt elnevezésükben is reprezentálják... A szerzők arra törekedtek, hogy átfogó képet nyújtsanak a két ország mezőgazdaságának szocialista átszervezéséről, szövetkezeti mozgalmának fejlődéséről. Az általános ismertetést néhány termelőszövetkezet gazdálkodásának konkrét példáján keresztül egészen életközelségbe hozták.”

A munka két fő része közül az első a bolgár, a második a magyar termelőszövetkezetekkel foglalkozik. Jó, hogy így, egymás mellé állították e kötetben a két ország tapasztalatait, ezért is nagyon tanulságos következtetések vonhatók le — a sorozatos összevetések révén — a két ország termelőszövetkezeti mozgalmának fejlődésére, elért színvonalára, másrészt a fejlődés sajátos arculatára vonatkozóan.

Érdekes összevetésre adnak lehetőséget a termelőszövetkezetek fejlődéséről adott országos helyzetképek is: A: Ganev e témán belül az anyagi-műszaki bázis fejlődéséről, a termelés belterjeségi színvonaláról, a termelőszövetkezeti irányítás és tervezés kérdéseiről, a termelés és a munka szervezéséről, a mezőgazdasági munka termelékenység-

géről,
bruttó
osztás
kabér
táji g
gáról

Erd
vetke
üzemi
saját
üzemi
szerül
jelent
közik
nyeszt
lódész
tek-ö
val é
gazda
dalmi
vel.

Jól
zetek
terén
a rész
uzund
ság T
jos 7
véri b
záló t
mutat
Elé
gazda
bolgár
lés n
zetén
kenys
érték
rület

ert kutatásnak, amelyek életében már két vezető szakemberi ahhoz, al, de a ssük kéz-

táblázatulmány, n János, i Kutató...a bolvetkezeti sítja röndel- azokról a yek Bul- zágón a gukban, álják... y átfogó g mező- zervező- nak fej- tését né- dalkodá- tül egé-

l az első termelő- ó, hogy kötetben rt is na- ek von- vetések zövetke- rt szín- sajátos

lehető- jlődése- k is: A. műszaki elterjes- zövetke- seiről, a séről, a kenység-

géről, a termelés hatékonyságáról, a bruttó jövedelem, alakulásáról és elosztásáról, az alapok képzéséről, a munkabérezési rendszerekről, a tagok háztáji gazdaságáról és szociális ellátottságáról beszél.

Erdei Ferenc a magyar termelőszövetkezetek fejlődése kapcsán a nagyüzemi szervezet és a gazdasági fejlődés sajátosságait, a háztáji és kisegítő-kisüzemi gazdaságok szervezetét, az egyszerűbb szövetkezetek és társulások jelentőségét veszi vizsgálat alá, foglalkozik a növénytermelés, az állattenyésztés, a kiegészítő tevékenység fejlődésével, majd a termelőszövetkezetek önálló vállalatyszerű gazdálkodásával és végül a termelőszövetkezetek gazdasági-együttműködésének és társadalmi érdeképviseletének a kérdéseivel.

Jól érzékelhetők a termelőszövetkezetek gazdasági szerepe és érdekeltisége terén mutatók sajátosságok azokban a részekben is, ahol a bolgár szerzők az uzundzsovói Bolgár–Magyar Barátság Termelőszövetkezet és Szemes Lajos 7 magyar, a magyar–bolgár testvéri barátságot a nevével is szimbolizáló termelőszövetkezet gazdálkodását mutatja be.

Elég itt csak néhány elemzésbe vont gazdasági jelenséget megnevezni. A bolgár szerzők pl. vizsgálták a termelés növekedését, a vetésterület szerkezetének változását, a munkatermelékenység alakulását a bruttó termelési érték, a bruttó és nettó jövedelem területére, az egy foglalkoztatottra, az

állóalapokra és 1 munkanapra vetített értékét, az önköltség és a felvásárlási ár nagyságát és arányát, az alapok bruttó jövedelembeli részesedését, a beruházási eszközök forrásainak szerkezetét, a munkabér nagyságát.

A magyar szerzők mindezekon kívül megvizsgálták a termelőszövetkezetek vagyoni helyzetét, a termelőszövetkezetek és a háztáji gazdaságok részesedését a mezőgazdaság bruttó és nettó termelési értékéből, az árbevétel alakulását, a személyi jövedelem alakulását mindamellett, hogy termelőszövetkezetenként monografikusan is és táblázatosan is bemutatták a termelés adottságait és feltételeit.

Az eddigiekből is megállapítható, hogy milyen alapos és érdekfeszítő tanulmányt vettünk kézbe. Talán a korszerűsítés igénye az, amivel felléphetünk egy új kiadás, a könyv alakban történő megjelentetés esetén. Ezt indokolja egyrészt az, hogy a közölt adatok zöme 1968. évi, illetve 1968 előtti adat, ezek helyett tehát 1971., sőt a megjelentetéstől függően 1972. évi adatokat is be kell illeszteni az idősorokba.

A másik indok az a nagy fejlődés, amely a gazdaságirányítási reform kibontakozása, a szövetkezeti törvény megjelenése és egyéb intézkedések eredményeként a magyar szövetkezetekben végbement. A bolgár szövetkezeti mozgálmában pedig a jelentős irányítási reform, az agráripari komplexumok létrehozása indokolja a nagyon igényes munka korszerűsítését.

Pósvai Lajos dr